

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Vabilo na naročbo.

Z današnjo številko smo končali štirinajsti letnik naših „Dol. Novic“. Pristrčno se zahvaljujemo vsem, kateri so kaj pripomogli, bodisi s pisanjem, ali naročilom, ali vsaj s priporočilom. Vsem prav lepa zahvala. S prijateljskim zaupanjem priporočamo pa se tudi za naprej vsem častitim naročnikom, da bi nam oni blagovolili zvesti ostati ter prosimo, da bi tudi veliko novih naročnikov pridobili.

Cena listu ostane kakor do sedaj 1 gld. V Švico in Ameriko 1 gld. 50 kr., na Nemško in v Bosno 1 gld. 25 kr. za list in pošiljatev.

Zaupljivo prosimo, naj blagovolijo častiti naročniki svojo naročnino kmalu poslati, in novi naročniki naj blagovolijo k naročilu dostaviti besedico novi.

Ob enem tudi toplo priporočamo „katoliško politično društvo za Dolenjsko“. Premožnejši naj

PODLISTEK.

Hroma Marjetica,

Podoba iz mladosti.

„Glej da me ne izdaš, Metka“, zakliče deček bogatega kmeta kočarjevi hčerki, ko sta prišla na potu iz šole mimo letovišča nekega meščana, in je dvanajsetletni Ivan na klopico pri zidu stopil in čez ograjo v vrt splezal. Metka ni vedela, kaj da namerava njen tovariš: stopila je tudi ona in splezala na ozidje, da bi videla njegovo početje. Ivan je hitel k nekemu grmu in prinesel v malo trenutkih gnezdo, v katerem je čivkalo šest že precej godnjih tašic. Podal je gnezdo deklici, da bi sam laglje čez zid splezal; toda Metka se je branila gnezdo v roke vzeti in rekla: „Ivan, kaj počenjaš?“

V tem trenutku pa priteče gospodarjev pes in začne nanj lajati. Ivan položi gnezdo na tla in skoči na ozidje. Jezen, da Metka ni hotela gnezda vzeti, sune jo s pestjo v prsi z besedami: „O le izdaj me, grdoba!“ Deklica pade na tla in obleži močno poškodovana. Ne brigajoč se za ubogo Metko steče Ivan domov.

se vpišejo kot člani ter pošljejo letni goldinar, nepremožni 20 kr. Naročniki „Dol. Novic“, ako svoji naročnini za list dodajo 10 kr., tudi postanejo člani imenovanega lista.

Lastništvo in vredništvo.

Gospodarske stvari.

O pretakanji vina.

Božič je pred durmi in torej čas za prvo pretakanje letošnjega vina. Po Dolenjskem ni navada, da bi se vino že v zimskem času pretakalo. Da, nikakor redki niso še celó vinogradniki, kateri trdijo, da vina sploh pretakati ni treba. No, to je pač najboljši, pa ob enem tudi najžalostnejši dokaz, da čepi dolenjsko kletarstvo pač še na najnižji stopinji. Francozi, prvi mojstri vinarstva in osobito kletarstva, smatrajo pretakanje za najvažnejši, najpotrebnejši popravek v

Vsled lajanja pride gospodar letovišča hitro na kraj nesreče, vidi, kako njegov prepeličar nad gnezdом laja in sliši ječanje onstran zidu ležečega dekleta. V trenutku umakne gnezdo in hiti k Marjetici. Hitro mu je bila stvar jasna. Deklica je nameravala gnezdo vzeti in je pri svojej neprevidnosti pala iz ozidja, si je mislil. Toda za karanje in spraševanje zdaj ni bilo časa. Gospod Viktor R. je vzdignil deklico in jo odnesel v letovišče. Njegova gospa, ljubezniva ženica, se je takoj poprijela postrežbe. Kmalu sta spoznala, da si je revica roko in nogo zlomila, in sta poslala po zdravnika. Ko je deklica povedala, čegava da je, poklicali so tudi njene stariše, ki so jokaje prišli in si niso mogli raztolmačiti, kako da bi mogla njiju dobra Metka kaj tacega učiniti. Uboga mati je tudi tožila, da ima preveč dela, da bo le težko bolnici skrbno stregla. Zato se je ponudila gospa Roza, da hoče ona za deklico skrbeti, dokler ne ozdravi, kar se pa seveda ni tako hitro zgodilo.

Metka je trpela grozne bolečine; roko so jej sicer še vrvnali, nogo pa so jej morali nad kolenom odrezati. Dolgo je visela med življenjem

vinski kleti. Popolnoma istega prepričanja so Nemci, so Ogri, so sploh vsi na visoki stopinji kletarstva stoječi pridelovalci vina in vinski trgovci. Pri nas je žal splošna trditev, da vino po pretakanju močno oslabi. Saj temu je res tako; ali kateri skušeni človek ne vé tega, da se vsled pretakanja shujšano, kakor pravimo ubito vino, prav v kratkem zopet popolnoma popravi? Da, popravi se zopet v par tednih, in še clo tako, da je veliko boljšega okusa ter duha, nego je pred pretakanjem bilo; tudi veliko čistejši postane. Ali najpoglavitejši učinek pretakanja na vino je pa pač ta, da postane vino stanovito, da se vzdrži zdravo, ter da se ne pokvari.

Da je temu istinito tako, dokazuje nam najzgodnejši vipavsko kletarstvo. Vipavci so bili tudi šele pred 25 leti splošnega mnenja, da vina pretakati ni treba. Že clo so smatrali to v zimskem času za popolnoma nepotrebno, in pretočili so vino k večjemu po jedenkrat v poletnem času. Da so bili Vipavci takega napačnega mnenja, k temu pripomoglo je kaj dosti to, da jih je tudi sloveči vikar Matija Vrtovec, sicer kaj zaslužni mož — toda samouk — učil: vina ne pretakati, razven v skrajni sili šele. Zato so bila pa tudi vipavska vina na glasu (in to popolnoma utemeljeno), da se čez jedno leto niso držala, da so se čez leto stara kaj rada pokvarila. Ako je prišel notranjski ali gorenjski gostilničar ali vinski trgovec v Vipavo po vino, ogibal se je kleti, o kateri je zvedel, da leži še kaj starega vina v nji. Kako je pa v tem obziru dandanes? Tako, da se v Vipavi dan-

in smrtjo, dokler ni mladost bolezi premogla, in je Metka, če tudi šepaje, vendar naposled postelj zapustila. Mesto odrezane noge je dobila leseno, in od tedaj so ji rekali vedno le „hroma Metka“.

Na vzrok nesreče ni kmalu nihče več mislil. Sploh so menili ljudje, da je Metka hotela gnezdo ugrabiti. Ivan pa kar ni mogel zapopasti, zakaj da ga Metka ne izda; veliko je o tem premišljeval in se resnično kesal svojega surovega obnašanja. Pri vsem tem pa je vendar le molčal. Dokler je bila še Metka v smrtni nevarnosti, hodil je vsak dan njeno mater vpraševati, kako jej je. Ko pa se je jesen približala, zapustil je gospod Viktor s svojo gospo Rozo letovišče in odšel v mesto, uboga Marjetica pa se je podala domov. Ravno se je nekega dne pred hišo solnčila, ko stopi pred njo Ivan. Smrtno-bled opazuje nekdan tako cveteče, zdaj pa tako medlo lice svoje tovaršice. Beseda mu je obtičala v grlu. Marjetica zapazi njegovo zadrego in reče: „Nikar se ne boj, Ivan, nisem te izdala“.

„Kaj pa bi tudi pomagalo, če bi bil jaz tepen“, vzdihnil je deček, in solze so se mu vdrle po licu. „Tvoja noga ne bo nikoli več zdrava.

danes stara vina iščejo in veliko dražje plačujejo, kakor se mlada. In kako je do tega prišlo, da imajo Vipavci dandanes stanovitna vina? Zgodilo se je tako-le: Vipavci so jako poukazeljni, napredni ljudje, in kakor taki poprijeli so se urno nauka nekdanje vinarske šole na Slapu, katera je tako le učila: Novo mlado vino pretočiti se mora v prvem letu trikrat; v prvič pred božičem, v drugič v velikem tednu, in v tretjič okolo binokosti. Pred ko je šola na Slapu tako učiti pričela, pobahal se je marsikateri imoviti Vipavec še ob binokostih pod „komunom“ pred ali po sv. maši prav mogočno: Jaz pa imam moje vino še zdaj na drožjah. Kaj pa dandanes? Dandanes sliši se pa lahko že o božiču možakarje pod komunom hvaliti se: Hvala Bogu, vino sem pej že pretočil. Edino pravočasno in pravilno pretakanje vina storilo je torej, da so vipavska vina dandanes stanovitna. To storilo je pa tudi, da so vipavska vina sploh drugačnega, veliko boljšega značaja, nego so nekdanj bila. Dolenjski pridelovalci vina, dolenski vinotrci in gostilničarji, posnemajte Vipavce in pretakajte vaša vina o pravem času ter pravilno. Pretočite ga sedaj že pred božičem v prvič, in postopajte s takim vinom, katero nateguje, tako-le: Na pipo natakните škropilnico*). kakoršno se natika na kantarje ali kangle, katere se za zalivanje po vrtilih potrebujejo. Sod, v katerega vino pretakate, zakadite pa prav obilno z žveplom. Ako vino ne nateguje, potem ni sila pretakati ga skozi škropilnico; istotako tudi ni sila pretakati ga v z

*) V Novem mestu prodaja take škropilnice klepar A. Küssel.

O ko bi bil jaz to vedel, dal bi se bil tepsti, kakor psa, mi lahko verjameš Marjetica“.

Deklica mu poda desnico, katero on dolgo v svojej tresoči se roki obdrži, in oba si pogledata globoko v oči. Tu pa pokliče Metko mati, in z besedami: „Z Bogom, Ivan“, zapusti sirota dečka.

Predno je zamogel Ivan deklici povedati, da mora že naslednji dan k bratu svojega očeta oditi, izginita je Metka. Njegov stric je bil bogat trgovec v precej oddaljenem kraju. Ker ni imel nič otrok, prosil je Ivanovega očeta, da bi mu poslal Ivana, katerega je odmenil za svojega dediča. Ker je imel Ivan še tri druge brate, je oče rad v to privolil.

Med tem je preteklo celih deset let, odkar je zapustil Ivan očetov dom. Ko se je po tem dolgem času domov vrnil, bil je že lep, postaven mladenič. Pa tudi Metka se je bila razvila v lepo deklo, tako, da je njena lepota hromost popolnoma nadkrilovala. Dokler sta gospod R. in njegova soproga na letovišču bivala, bila je vedno pri njima.

Bil je lep poleten večer, ko je Metka letovišče zapustila, da bi obiskala svoje stariše. Tašice so skakljale po vejicah akacij, in na tisoče cvetk je

žveplom zakajeni sod. Torej lotite se pretakanja, da bodete za božične praznike zamogli reči: Hvala Bogu, vino je pretočeno.

Cesarska slavnost.

Na nenavadno sijajen način vršile so se cesarske slavnosti po vsej Dolenjski. Mesta in vasi, skupno in posamezni, vsi so tekmovali, kako bi bolj dostojno slavili cesarjevo petdesetletnico. Preobširno bi tedaj bilo vse posamno opisovati, kako se je tu ali tam godilo. Le slavnosti Novega mesta kot središča Dolenjske, hočemo ob kratkem opisati. Večer 1. decembra napravilo je mesto krasno razsvetljavo. Ni ga bilo okna brez lučice, znameniteje hiše seveda so pa okrasile okna z mnogobrojnimi lučicami, s transparenti itd., da je bilo res krasno gledati. Gasilno društvo napravilo je veliko bakljado, in meščanske garde godba je svirala pri tem polnoštevilo.

Prihodnji dan 2. decembra bil je cesarski praznik. Streljanje in godbo budnico smo slišali, ko se je danilo. Vse prodajalne bile so zaprte, in mnogo ljudstva iz okolice je prišlo v mesto. Ob 8. uri imeli so slovesno sv. mašo v samostanski cerkvi gimnazijci in pa deška ljudska šola; poslednji imeli so dan popred spoved ter sv. obhajilo darovali za presv. cesarja. Po maši so se gimnazijci in gg. profesorji zbrali v čitalnični dvorani, kjer je imel gosp. ravnatelj slavnostni govor, o kterega krasoti so bili poslušalci navdušeni. Dečki mestne šole s svojimi gg. učitelji in člani kraj. šol. sveta

duhtelo po travnikih, po katerih se je pot vila. Solnce je ravno še poljubljalo z zadnjimi žarki vrhove gora, in na višnjevem nebesu je bilo videti samo še nekaj snežnobelih oblakov. Metki je bilo tako veličastno pri srcu, in sama ni vedela, kako naj si to tolmači. Nevede se je vsela na klopico pod hrastom, kjer se je bila nekdanj ponesrečila. Tašice, ki jih je slišala zdaj tako veselo prepevati, so bile morda potomci ravno onih, vsled katerih je postala ona hroma. In zopet, kolikokrat je mislila na ono zadnje srečanje z Ivanom pred hišo svojih starišev. Oni smrtnobledi, jokajoči deček ji ni šel več iz spomina. Da ima postati bogat dedič svojega strica, to je ona dobro vedela in mu tudi iz srca privoščila. Ko pa je ravno tako o Ivanu sanjala, stal je že sam pred njo. Prestrašena se vzdrami in pogleda ptujemu gospodu v obraz. Pa hitro ga spozna, poda mu roko in reče vsa presenečena:

„Pozdravljen, Ivan; ravno sam na-te mislila.“

„In jaz sem prišel tebi na ljubo semkaj, Metka“, reče mladenič in se vsede zraven dekleta. „Koliko naključje, da te moram zopet ravno na tem mestu najti. Povej mi, Marjetica, odkritosrčno,

pa so se zbrali v dvorani rokodelske družbe, kjer je imel gospod ravnatelj slavnostni govor, ter vnel mlada srca za ljubezen do presvitlega cesarja in habsburške hiše. Po odpeti cesarski pesmi dobil je vsak deček lepo knjižico „Naš cesar“ in lepo cesarsko podobo v spomin redke slavnosti.

Istotako so se zbrale deklice po slovesni sv. maši v kapiteljski cerkvi v šolski sobi, kjer je imela gospica nadučiteljica za deklice ljubek in ginljiv govor. Tudi deklice so bile obdarjene s spominsko knjižico in cesarsko podobo.

Ob 10. uri bila je pontifikalna sv. maša, katero je celebriral mil. g. prošt z obilno asistenco. Zbralo se je vse uradništvo, mestni zastop z gosp. županom, vsa društva in silno ljudstva; cerkev je bila prenapolnjena. Po sv. opraviču pa je imel mestni zastop slavnostno sejo, pri kateri so bili vsi odborniki navzoči. Blag. gospod župan imel je slavnostni govor. — S spretno besedo našteval je zasluge in vrline našega presvitl. vladarja, ter predlagal slavnostno izjavo presv. vladarju izreči, kar se je soglasno odobravalo. Velebl. gosp. okr. glavarju so se šli poklanjati in udanostne izjave izrekati mestni zastop, vsi uradi, vsa društva itd. Opoldne delile so se na več krajih svetinje odsluženim vojakom. Ves dan bile so po hišah zastave razobešene. Lep zimski dan je k povzdigi slavnosti mnogo pripomogel.

O priliki petdesetletnice je presvitli cesar mnogo mnogo gospodov odlikoval po vsem širnem cesarstvu. Tu objavljamo samo odlikovance na Kranjskem:

kolikokrat si se že na-me hudovala, da sem ti povzročil toliko bedo?“

„Ti me pač slabo poznaš in sodiš“, odvrne mu dekle. „Saj to vendar ni bila tvoja namera, in kar kdo iz nepremišljenosti kot deček stori, to se mu mora že odpustiti. Ne, Ivan, nikoli se nisem na-te hudovala, pač pa sem dostikrat mislila na oni najin sestanek pri nas doma. Ali se še spominjaš?“

„Kako se ne bi? Ali pa veš tudi ti Marjetica, kaj sem jaz ravno takrat obljubil, če tudi še mlad deček?“

Dekle ga vprašaje pogleda. In zopet sta si gledala globoko v oči. „Obljubil sem, da hočem vsaj nekoliko poravnati škodo, ki sem ti jo povzročil. Zdaj se je ponudila prilika, da spolnim svojo obljubo. Stric je vse premoženje meni izročil; zdaj sem sam svoj gospod — in čas je, da —“.

Beseda mu kar ni hotela iz grla. Namenil se je bil, da hoče dati deklici veliko svoto, da bode preskrbljena za celo življenje. Toda, ko ji je zopet pogledal v oči, segel je po njeni roki, in Metka je čutila, da se mu zopet tako trese kakor takrat, ko se je pri njej poslovil.

Oton Detela, deželni glavar, plemstvo. Viteški križ Leopoldovega reda: Franjo Suklje, dvorni svetnik in državni poslanec in dr. Jožef Račič, višji finančni svetnik; red železne krone III. vrste: Leo grof Auersperg, veleposestnik, Ludovik baron Berg, veleposestnik, Jožef Grdešič, predsednik okrožnemu sodišču v Novem mestu, Jožef Luckman, veletržec in predsednik kranjski hranilnici v Ljubljani, Karol Luckmann, ravnatelj obrtne družbe na Jesenicah, Ivan Murnik, deželni odbornik, dr. Fran Papež, advokat, dr. Reinhold Rüling pl. Rüdinger, deželnovlad. svetnik, dr. Ad. Schaffer, deželni odbornik, Andr. Zamejic, kanonik, drž. poslanec, dr. Andrej Ferjančič, podpredsednik poslanske zbornice Viteški križec Franc-Jožefovega reda so dobili: Zdravnik dr. Bock v Ljubljani, tovarnar And. Gassner v Tržiču, dekan Lovro Gantar na Vrhniki, veletržec Josip Gorup na Reki, veleposestnik Fran vitez Langer v Bršlinu, Anton Lenarčič, finančni svetnik v Ljubljani, Karol Mally, tovarnar v Tržiču, Anton Mežnarec, dekan v Kranju, Ivan Novak, dekan v Radoljici, Ivan Oblak, dekan v Kamniku, dr. Ign. Pavlič, okrajni zdravnik v Litiji, Vaso Petričič, predsednik mestne hranilnice v Ljubljani, dr. Anton Pfefferer, odvetnik v Ljubljani, Fran Povše, drž. poslanec, Al. Praschniker, tovarnar v Mekinah, Ivan Rozman, župnik v Ljubljani, Ant. Samida, fin. svetnik, Markvart baron Schönberger, okr. glavar v Krškem, Rajko Schwinger, drž. pravdnik v Novem mestu, dr. Ivan Sieber, finančni svetnik, dr. Edvard Slajmer, primarij, Ivan Subic,

Tašice so žvrgolele prav blizu, nebo se je vedno lepše svetilo, in gore so kar žarele solnčnega svita. Le za trenotek je obsijalo solnce rudeče lice deklice in se skrilo za goro. Ona dva pa sta molčala, da-si sta vedela, kaj se godi v njenih srcih. Naposled reče Ivan:

„Metka, ali misliš, da bi me še kedaj mogla rada imeti?“

„To vprašaj, Ivan“, reče deklica in ga začne pogledati.

„Da? O potem pa moraš biti moja žena in z mano živeti na zemlji in v nebesih. Ali hočeš?“

„Ivan“, reče deklica, spomnivša se besed, ki so bile začetek njenih težav in bolečin. „Ivan, kaj počenjaš?“

„O le izdaj me“, zakliče mladenič veselo, „le izdaj me in povej, četudi celemu svetu.“

„Angeljevo češčenje“ je končalo njun daljši pogovor. Bila je to molitev dveh srečnih, ki se je vzdigovala visoko v nebo na tem za oba tako pomembnem kraju. Nekoliko mesecev za tem pa je peljal Ivan Metko, svojo nevesto, pred altar.

ravnatelj obrtnih strokovnih šol v Ljubljani, Luka Svetec, notar v Litiji, Ivan Svitil, stavbni svetnik v Ljubljani in Ivan Vončina, magistratni ravnatelj v Ljubljani. Elizabetni red I. vrste je dobila gospa Olga baronica Hein v Ljubljani. Elizabetni red II. vrste gospa Josipina Hotschevar v Krškem. (Konec prihodnjic.)

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Štajerski deželni namestnik Baquehem je šel v pokoj. Štajerski Slovenci ne žalujejo za njim, nimajo vzroka zato. A veseliti se tudi ne morejo novoimenovanega deželnega namestnika, bivšega šlezjskega deželnega predsednika grofa Clary Aldringen, ker ta mož ne razume ni besedice slovenski.

Državni poslanec dr. Menger, nemški liberal, je odklonil odlikovanje, ki mu je bilo podeljeno ob priliki cesarjeve petdesetletnice. Pravi, da ne mara odlikovanja, ki mu jo je naklonila sedanja Thunova vlada, ki je nasprotna nemškim težnjam. No, mož je najbrže storil to samo zato, da se o njem dosti govori in piše.

Staročeh dr. Rieger je praznoval pretečeno soboto petdesetletnico svojega političnega delovanja. Čehi so lepo počastili ob tej priliki starosto čeških politikov. Tudi „slovenska krščansko-narodna zveza“ je poslala k slavnosti svoje zastopnike.

Državni zbor danes zadnjikrat zboruje pred božičnimi prazniki. Po novem letu začne spet zborovati. V zadnjih dneh ni storil nič posebnega. Nemci vedno zavlečujejo delovanje desnice.

Ogerski poslanski zbor je pretrgan za nekaj časa. Ministerskemu predsedniku Banfiju so namreč nasprotniki strahovito nagajali. Predsednik poslanske zbornice je odstopil. Odstopil je tudi minister za Hrovaško Josipovič. Seje državnega zbora so pretrgane, da si vlada izmisli novih pripomočkov, kako bi tirala svoj voz naprej.

Kaj je novega po širokem svetu?

Iz Breslave so Prusi izgnali letos že do 96 Slovanov, avstrijskih podložnikov. Naš ministerski predsednik Thun je na neko interpelacijo izjavil v državnem zboru, ako bi Nemčija nadaljevala tako postopanje z avstrijskimi podložniki, bo Avstrija nastopila isto postopanje z Nemci, bivajočimi v Avstriji. Nemški listi se zaradi tega odgovora silno jeze in groze že, da bo razpadla trozveza. Čudno, mar Avstrija ne bi smela braniti svojih ljudi?

Novi krečanski guverner grški princ Jurij namerava izdati poseben razglas, s katerim bo proglasil svobodo vsem veroizpovedanjem.

Izvirni
ZAVOJ
KATHREINEROV.

Spoznanje.

Prvi mož (opazi svojega prijatelja ravno, ko stopi ta iz prodajalnice z majhnim zavojem v roki).

Kaj? Mar li ti kupuješ mesto svoje žene?

Drugi. Ne, toda danes sem to kupil za svojo ženo.

Prvi. Kaj pa imaš v tem zavoju.

Drugi. Kathreinerovo-Kneippovo sladno kavo.

Prvi. Pač nič redkega. emu kupuje pa ravno to za svojo ženo?

Drugi. Dragi prijatelj, to je dolga povest. Sprejmi me nekoliko časa. —

Prvi. Jako rad. Postal sem radoveden.

Drugi. Poslušaj toraj. Moja žena bila je že nekaj let bolna na želodec; zaradi tega bila je vedno jako nervozna, vznemirjena in slabe volje. To je nam vsem grenilo življenje. Bili so časi, ko ni mogla ničesar prenesti. Tedaj smo brali o Kathreinerovi-Kneippovi sladni kavi, in poskusili smo obsebi umevno tudi to. —

Prvi. (sežemu v besedo). In ta je pomagala? Meni in moji ženi nikakor ni hotela dišati.

Drugi. Potem je nista znala pripravljati, ali pa nista dobila pristne sladne kave.

Prvi. Je li med sladno kavo in sladno kavo kak razloček?

Drugi. Vidi se, da se nisi o stvari natančneje podučil. Vse druge sladne kave sestojе iz praženega ječmena ali pa samo iz žganega slada ter imajo sladek zopern ukus kateri se sevede ne more dolgo prenašati. Rečem ti, to je velikanski razloček — zaradi tega sem tudi tako previden in kupujem sladno kavo sam, da na ta način zanesljivo dobim pristno „Kathreinovo kavo“, kajti ta edina ima okus po bobovi kavi.

Prvi. In ta vam je takoj ugajala?

Drugi. Ženi in otrokom, meni ne. Bil sem namreč preveč navajen na bobovo kavo. Toda ker se je moja žena kmalu bolje počutila, pričela je bobovi kavi vedno več Kathreinove privedati in sedaj pijemo doma samo čisto Kathreinerovo kavo. Moja žena je od tedaj popolnoma zdrava, cvetoča in vesela in ravno tako otroci. —

Prvi. In ti?

Drugi. To je pa zopet druga povest. Jaz pil sem Kathreinovo kavo zjutraj prav rad, posebno ako je bila močna in mleko dobro. Za popoldne prosil sem pa ženo, da naj mi kuha navadno bobovo kavo. Pripetilo se je pa, da je odpotovala moja žena za 14 dni k svojim starišem, in da bi služkinji ne napravljaj dvojnega dela, pil sem z otroci vred tudi popoldne sladno kavo. Ko se je pa povrnila moja žena in mi skuhala zopet bobovo kavo, nisem mogel prvo noč zatisniti očesa. Poskusil sem enkrat, dvakrat, trikrat, toda vedno ona neprijetna vznemirjenost in noči prešle so druga za drugo, ne da bi zatisnil očesa. To je bilo dovelj jasno. Zaradi bobove kave se nočem podvreči tej nevarnosti, da bi me nenadoma zadela kap. Sedaj pijem dopoldne in popoldne s svojo rodovino čisto Kathreinovo Kneippovo sladno kavo kajti prišel sem do pravega spoznanja.

Prvi. Tvoja povest v resnici privede do pravega spoznanja. Na vsak način hočem svoji ženi tudi prinesiti sladne kave. Grem toraj nazaj k tvojemu kupcu.

Drugi. Tega ni potreba, kajti pristno Kathreinerovo kavo dobiš povsodi. Toda ne pusti si vriniti kake druge sladne kave.

Prvi. Po čem se pa spozna pristna?

Drugi. Po varstveni znamki „župnik Kneipp“ in po imenu „Kathreiner“.

Prvi. To si moram dobro zapomniti.

Piše se nam:

Iz Novega mesta. Prvi glasbeni večer, ki ga je priredila v četrtek 8. t. m. novomeška šola „Glasbene Matice“ po gg. učiteljih iz Ljubljane, uspel je sijajno. Vspored je bil razven prve točke tisti, kakor dan poprej pri glasbenem večeru v Ljubljani, namreč: 1. a) B Smetana: „Iz domovine, b) H. Sitt: „Mazurka“, za gosli in klavir. 2. Fran Liszt: Koncertna parafraza na motive iz Verdijeve opere „Rigoletto“, za klavir. 3. a) J. Procházka: Serenada, b) D. Popper: Tarentella, za čelo in klavir. 4. Dr. Anton Dwořak: „Dumky“, Trio za klavir, gosli in čelo, op. 90. I. Lento maestoso. II. Andante III. Allegro. Naša dobra dva znanca iz lanskih večerov gg. J. Vedral in J. Junek sta zopet upravičila zaupanje in glasno hvalo odličnega občinstva. Gosp. Junek je zopet pokazal, da je skoro nedosežen v igranju na čelo, bodisi glede spretnosti ali globokosti čuta; na občno zahtevanje dodal je Rubinsteinovo romanco. Gosp. Vedral je igral gosli jako hvalevredno in videlo se nam je, da še z večjo spretnostjo kakor lansko leto: kazno je, da igra več kakor poprej.

Nov nam je bil pijanist gosp. Proházka, ki je tudi sam komponist „serenade“ v 3. točki vsporeda. Za mojstrom K. Hoffmeistrom, ki je bil pri lanskim večerih, je pač težko nastopati, a naša rahla bojazen je bila čisto neupravičena. Poznati je sicer nadarjenemu mlademu virtuozu, da še ni dosegel vrhunca v svojem igranju; a gotovo je, da je pokazal izbornu spretnost in točnost v igranju, ter da je igral tudi sè srcem. Res je, da F. Liszt zahteva več spretnosti kakor srca, zato bi nam bilo ljubše, ako si gospod profesor za bodoče večere izbere ne pretežke kompozicije resnejih, pred vsem slovanskih klasikov, ki ne zahtevajo tolike virtuoznosti, take, da jih igramo lahko tudi drugi pijanisti, da pa vidimo, kako jih treba igrati. — Gosp. Proházka je v svoji serenadi sam zadel pravi smer, kajti ista je prikupljiva, blagoljubna ter kaže lepo nadarjenost mladega skladatelja. Največjo spretnost in razumno igranje so gospodje pokazali v mojstra Dworaka triu: „Dumky“; ko so izvršili, se občinstvo kar ni moglo ločiti iz dvorane, čeprav jo hudomušni hišnik ni zakuril, mislil si je menda, da podá iskra godbe dovolj gorkote!

Po koncertu je bil prijateljski sestanek v gospe Tučkove gostilni, kjer smo, čestitajoč umetnikom, želeli, da jih zopet vidimo. — Slednjo željo izražamo tudi nekaterim bližnjim sosedom, katerih je bilo — dasi je bila dvorana prilično polna — premalo videti pri koncertu. Prepričani smo, da popravijo zamudo pri naslednjih glasbenih večerih, v katerih nastopijo tudi naši godbeniki in pevcí. Ni tu samo za denarni uspeh, ki je namenjen siromaškim dijakom, ampak tudi za moralni. S skupnimi močmi podali nam bodo še raznovrstnejšega umetnostnega užitka, ter nam tako čistili in širili naše glasbeno obzorje. Tega nam samim ni mogoče storiti, i zato povdarjamo to posebno zaslugo „Glasbene Matice.“

Preklic. Došel nam je naslednji preklic, katerega tu doslovno priobčimo:

„Slavno uredništvo!

V „Dolenjskih Novicah od 1. dec. 1898, št. 23 je pod naslovom „Nova tlaka“ članek, proti kateremu jaz po § 19. tisk. zak. uložim naslednji popravek:

Da bi bila ta cesta katerikrat popravljena od tlačanov Otoške grajščine, ni res, tudi ni res, da bi bil vračunan dan popravljanja v dan tlake, res je pa, da je bila ta cesta od nekdaj do 1860 okrajna cesta,

katera se je popravljala, kakor druge okrajne ceste, da je bila razdelena na konkurente, brez razločka k kateri grajščini so konkurentje kmetje spadali, izjemši otoške grajščine, katera je bila zavoljo vzdržavanja dveh dolgih mostov od tega dela oproščena. Ni res, da to cesto nihče drugi ne rabi, kakor otoška grajščina, ni res, da Brusniška občina ni to cesto nikoli popravljala, res je pa, da 1873 so Brusničanje cesto popravljali, seveda tako, kakor Brusniška občina zna ceste popravljati, da so zmeraj zanemarjene. Ni res, da je otoška grajščina se prizadjala, to cesto na Brusničane odvaliti, res je pa, da so od vseh strani prihajale pritožbe na deželni odbor, da je ta občinska pot v tako slabem stanu, da je nevarno za ljudi in živino po njej hoditi. Na to je deželni odbor načelniku cestnega odbora novomeškemu naročil, naj peizvé, če služi cesta javnemu prometu ali le privatnim potrebščinam. Načelnik je nato poročil, kakor tudi drugače ni mogoče, da ta občinska cesta je jako važna za javni promet in da je v jako slabem stanu. Nesramna laž je pa, da je pri nekem prijaznem spregumu v grajščini tedanji župan od veselja vžite časti — ali kar si bodi — toliko presunjen bil, da je grajščaku obljubil, na to delati, da imenovana občina popravo prevzame. Res je pa, da ne ta, ne oni župan ni bil v tej zadevi pri grajščaku, iz tega je pa tudi očitvidno, da mu ni mogel nič obljubiti; in potem so tudi vsi župani v vso močjo delali na to, da ta proga ne bi bila spoznana za občinsko cesto. Čes besede — ali kar si bodi — napolnjene jezuitskega duha, polno sumničenja in obrekovanja, se bode drugje govorilo. Ni res, otoška grajščina ne plača nobenih cestnih dokladov, res je pa, da jih plača tako, kakor vsaki drugi davkoplačevalec. Besedičenje čez mitnino pa ni vredno, da bi se le beseda čez to zgubila. Končno moram pa še dostaviti, da moje trditve se lahko dajo spričati iz aktov, ležečih pri županstvu in pri dež. cestnem odboru; dvomim pa, da bi ta anonimus, kateri ni imel poguma, ta članek s svojim imenom podpisati, le eno svojih laži mogel vrjetno dokazati.

Albin grof Margheri,

grajščak Otoške grajščine.

Dostavek vredništva. Gornji preklic bi brez nekaterih brezpotrebni pridevkov ravno toliko povedal; sicer pa prosimo one častite bralce, ki se za to zadevo zanimajo, naj blagovolijo oni dopis v zadnji številki še enkrat v roke vzeti in ga s tem preklicom primerjati, da vidijo, katere točke niso preklicane. Sicer preklic tudi sam sebe pobija. Kar „se bode drugje govorilo“, bomo še svoječasno poročali.

Domače vesti.

(Drugi izkaz prispevkov slovenskih občin za cesarjev spomenik v Ljubljani.) Dole nad Idrijo 20 gld., Kamnagorica 20 gld., Tomišelj 40 gld., Križe pri Trziču 40 gld., D-dendol pri Zatični 25 gld., Pveddvor 20 gld., Radovljica 50 gld., Domžale 75 gld., Cerklje pri Kranju 30 gld., Št. Jurij pri Kranju 25 gld., Dolenji Logatec 50 gld., Št. Vid nad Ljubljano 80 gld., Jelšane 30 gld., Sv. Križ pri Ajdovšini 25 gld., Trebnje 30 gld. in Ilirska Bistrica 20 gld.

(Občni zbor „Dolenjskega pevskega društva“ bode zopet, kakor je bilo uže objavljeno, v soboto 17. t. m. zvečer ob 6. uri, ker zborovanje 10. t. m. ni bilo sklepčno.)

(Narodna čitalnica v Novem mestu) bode imela v soboto dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer svoj redni občni zbor s sledečim vspeedom: 1. Nagovor predsednika, poročilo tajnika in blagajnika; 2. Volitev pregledovalcev računov; 3. Volitev novega odbora; 4. Nasveti. K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

(Imenovanje.) Premeščen je gosp. sodnijski tajnik Mulley v Ljubljano; — gosp. sodnik Bučar iz Črnomlja pride za sodnijskega tajnika v Novo mesto; gosp. adjunkt Jarc za sodnika v Črnomelj; gospod dr. Ed. Pajnič je imenovan adjunktom za Vel. Lašče.

(Odlikovanje.) Žandarmerijski stražmešter novomeški gosp. Franc Berlec odlikovan je od presv. cesarja s srebrnim križcem s krono za zasluge. Minolo sredo imel je v to svrhu oddelek žandarmerije v kapiteljski cerkvi sv. mašo, potem pa mu je v okrašeni mestni dvorani iz Ljubljane došli častnik na prsi pripel križec. K tej slavnosti je bilo povabljenih tudi nekaj častnikov in višjih uradnikov.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu novembru 1898 je 167 strank vložilo 78.206 K 30 h, 97 strank vzdignilo 33.244 K 64 h, toraj več vložilo 44.961 K 66 h, 12 strankam se je posojil izplačalo 12.000 K, stanje vlog 1.132.554 K 63 h, denarni promet 221.011 K 21 h.

(Pri sv. Križu pri Kostanjevici se je ustanovila nova posojilnica.

(Ogenj.) 16. nov. nastal je v Krškem pri posestniku in mesarju Ženarju ogenj ter vpepelil hišo in gospodarska poslopja. Škode je kacih 10.000 gld. Pripomogla so gasilna društva iz Krškega, Vidma, Leskovca in Rajhenburga s skupnim delovanjem, da ni ogenj še po sosednjih poslopih segel.

(V cesar Franc-Jožefovo bolnišnico Usmilj. bratov v Kandiji pri Novem mestu) se je sprejelo meseca novembra 82 bolnikov, koncem oktobra jih je ostalo 44, skupaj 126. Od teh se jih je ozdravilo 47, zboljšalo 16, neozdravljen bil je 1. Umrli sta 2, in sicer eden vsled ostarelosti in eden vsled kostne gnjilobe. V oskrbovanji ostalo jih je 60. Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom preteklega meseca 1584.

(Lepa goveja živina) bo po prostovoljni dražbi na prodaj na posestvu B. Koslerjevih dedičev v občini Tomišelj pri Ljubljani dne 29. in 30. decembra. To je posebno lepa goved, ki je večidel iz Švice pripeljana, in sicer 11 krav, 2 teleta, 4 telice, 1 bik, 6 junčkov, 6 volov. Tudi 1 konj in 12 prašičev. To bo lepa prilika, kdor si želi omisliti lepo goved.

(Priateljje lepih umetnih slik) opozarjamo na dvojje lepih umetnih slik, katere je razstavil gospod vitez Astolfi iz Mokronoga v izložbi prodajalne gospice Seidlove nasproti hotela Schwarz.

(Narodni koledar) je zopet letos izšel v znani zalogi gosp. Dragotin Hribarja v Celji. Ima krasne podobe in zanimivo berilo. Cena elegantno vezanemu 1 gld., broširanemu 70 kr.

(Priloga), ki je danes „Dol. Novicam“ priložena, ter jo pozornosti častitih bralcev priporočamo, je prav lepo barvana, ter kaže zavoj Kathreinerjeve kave. Ta priljubljena kava se sme samo v takem zavoju prodajati; vsaka drugače zavita ali taka kava, ki se sproti odvaguje, ni tolike dobrote, kakor naša prava Kathreinerjeva kava. Tudi druga stran je zanimiva, ter pojasnjuje lastnosti kave.

V Novo Mesto vračujoča se pisma:

V mesecu novembru: Bizjak Johann, West Morland Co — Janežič Franciška, Allegeny — Hribar Majk, Michigan — Sterniša Franc, Kala met — Kastelič Neža, Kalamet — Smiljanic Sava, Kittaning — Šuklje Jakob, Ledville — Majerle Jakob, Hibing — Allg. steierm. Kranken- & Unterstützungs-Verein in Graz (15 kr.) Brejzovar Anna, Fiume — Sterlep Matija, Treben — Pungešer Josef, Trebevo — Vrankar Olga, Laibach — Gosenca Janez, Columet Mich — Werners John, Buffalo — Neue Freie Presse, Wien (Rec.) — Dragelj Josip, Amstetten (16 kr.) — Šumina Nikolaus, Oberndorf bei Scherbbs — Grom Micika, Novomesto (6 kr.) — Fleutner Mizi, Graz — Šetina Johann, Bruckhausen — Župec Katharina, Semič — Lenarčić East Palestine — Krašovec Marko, Montana — Wranesich Marko, Victor Colo — Vidmar Maria, Laibach — Maxa Josefa, Graz — Golob Janez, Rajnfelt in Karten.

Poslano.

Ker o božičnem času promet pri vozni pošti močno naraste, priporoča se občinstvu, da naj ne čaka s pošiljatkami do zadnjega dne pred Božičem, ampak, da jih v lastnem interesu prinese par dni prej. Kar gre zjutraj naprej, naj se prinese takoj ob 8. uri na pošto, za popoldanski vlak pa vsaj do 1/2 ure. Pošiljatve naj se dobro zavijó v močen papir; ako gredó v Dalmacijo ali Hercegovino, v platno. Kar je večjih in težjih, ali če se daleč pošiljajo, naj se zavijo v večkratno trpežen papir, zapro v zaboje ali košare. Pošiljatve z večje vrednostjo se morajo zapečatiti, in odtis pečata naj se pritisne tudi na poštno spremnico. Zaklenjenih kovčegov, torb, zabojev ni treba pečatiti. Na pošiljatkah s steklom naj se napravi znamenje steklenice. Naslov naj se pri pošiljatkah z vrednostjo zapiše naravnost na zavoj sam, drugače pa lahko na list papirja, ki se potem po celem obsegu prilepi na pošiljatev. Posebno je paziti, da se naslovi tako pritrldijo, da ne morejo odpasti. — Na občinstvu je, da se po teh navodilih ravna, ker se bode pri velikem prometu na pošti vsaka pošiljatev, ki ne bode strogo po predpisih zavita, brezpogojno zavrnila.

Darovi za novomeško dijaško kuhinjo.

Dobrotniki iz Mesta in Kandije 30 gld. 20 kr.; gospod svetnik I. Kinsky 3 gld.; gosp. A. Messler, drž. pravd. nam., Za november in december 1 gld.; neimenovan uradnik za november in december 1 gld.; neimenovan 1 gld.; Prof. P. Bernard Vovk 2 gld.; P. Klemenčič iz Kamnega Potoka pri Trebenju dve vreči žita; gosp. Fr. Pintar iz Kandije repe.

Loterijske številke.

Trst	3. decembra	79	6	87	30	85
Gradec	10. „	48	15	36	54	72

Preklic!

Kar sem jaz proti gosp. Franc Kovač-u, mesarju in gostilničarju govoril, da je on od mene omenjeno meso prodajal, ni resnica, in nimam proti njegovim mesnici nič slabega za omeniti, ravno nasprotno.

NOVO MESTO, 9. decembra 1898

Franc Štamcar,
dimnikar.

Razglasilo.

Mestna občina Rudolfovo proda iz svoje hoste pri Cegelnici, od koder je izvoz lesa posebno ugoden, kakih

600 m³ hrastovega in kakih

2—300 m³ smrekovega stoječega lesa.

Kdor hoče les kupiti, si ga lahko vsak dan z mestnim logarjem **Pavličem iz Cegelnice** ogleda.

Zapečateni ponudbe za kubični meter naj se stavijo mestnemu županstvu v Rudolfovem do

1. januarja 1899.

Na zavitku naj se od zunaj opomni: „ponudbe za les“.

Mestno županstvo v Rudolfovem,

dné 12. decembra 1898.

Razglas.

Oskrbništvo mestnega premoženja v Krškem nanzanja, da se bode v letu 1899 in naprej vršilo v Krškem razun navadnih sedem letnih sejmov tudi še

pet živinskih in svinjskih sejmov

in sicer:

prvo sredo januarja,

„ „ aprila,

„ „ junija,

„ „ avgusta,

„ „ decembra vsakega leta.

Svinjski sejmi so tudi vsako sredo, na katero pade navadni tržni dan v tednu.

Oskrbništvo mestnega premoženja v Krškem,

дне 23. novembra 1898.

Načelnik

F. Rumpreth.

(272—1)

Javna dražba.

Za ograditev podružnične drevesnice na Kočevarjevem marofu vršila se bode v pondeljek dne 19. decembra 1898 ob 2. uri popoldne v kmetijski bralnici

javna zmanjševalna dražba.

Ograditev znaša 300 kurentnih metrov in je proračunjejo na 300 gld. Varščine je vložiti 10%. — Natančnejši pogoji se izvedo pri „Kmetijski podružnici“ ozir. pri g. Fr. Perko-tu v Novem mestu in pa pred dražbo.

Odbor kmetijske podružnice v Novem mestu,

дне 1. decembra 1898.

(274)

Načelnik

V. Rohrman.

Za vsa mizarska dela,

za stavbe, cerkveno in sobno opravo, po najnovejšem slogu

(105—15)

se priporoča

Alojzij Kobe,

mizarski mojster v Metliki, z dovršeno preskušnjo na c. kr. tehnološnem obrtnem muzeju na Dunaju.

Kupi se več tisoč smrekovih kolov

za državne trtnice v Novem mestu in v Kostanjevici Koli morajo biti 1 m od spodnjega konca merjen, vsaj 7 cm, na drugem koncu pa saj 3 cm debeli, ravni. Čisto olupljen in ošpičeni. Cena kolov razume se za 1 komad postavljen v gori imenovane trtnice. — Ustmene ali pismene ponudbe sprejema B. Skalicky, tehnični vodja državnih vinarskih zadev za Kranjsko v svoji pisarni v Novem mestu (v hiši prejšnje davkarije, v I. nadstropju.) (282)

Stanovanje, katero je prav pripravno za kolarja, in bi tam veliko kolarskega dela bilo, je oddati po prav nizki ceni v najem. — Več pove Jakob Prossenik, kovač v Metliki h. št. 96. (271)

Stanovanje, katero obstoji iz štirih lepih sob, kuhinje, shrambe, kleti, drvarnice itd., odda se s 15. marcom 1899 v najem. Isto se nahaja v Novem mestu h. št. 211 v prvem nadstropju. (279—1)

10 lepih starih lipovih dreves

ima na prodaj Matija Zamida iz Toplice h. št. 5.

Čvrst in močan deček

15—17 let star sprejme se v kovaški poduk. — Več pove Anton Baudek, kovač v Podhosti p. Toplice.

Bukvovezna dela

napravi

lepo in točno po primerno nizki ceni

Krajčeva bukvoznica v Novem mestu.

Proda se iz proste roke lepa, nova

hiša na Bučki,

katera stoji ob cesti blizu farne cerkve in je ravno nasproti dvorazredni šoli. Hiša je pripravna za gostilno, še bolj pa za prodajalnico, ker je tam pet širnoznanih sejmov.

Več se lahko izve pri farnem uradu v Št. Lovrencu ob Temenici, p. Vel Loka pri Trebnjem.

(264—2)

P. n.

(262—2)

Slavnemu občinstvu najuljudneje naznanjam,
da sem odprla v hiši gospe pl. Fichtenau
(stara pošta)

prodajalnico

s popolnoma novim i frišnim manufakturnim blagom
vsake vrste, ter se priporočam za mnogobrojni obisk.

Novo mesto, dné 28. nov. 1898.

Spoštovanjem

Julija Murgelj.

Hiša takoj na prodaj v Novem mestu št 229,
ležeča tik stare ceste, z njivo, katera meri
1½ joha in zraven velika košenica, šupa, hlev in trije
svinjaki. Cena po dogovoru.

Več se izve pri lastniku Francu Stamcarju v
Novem mestu. (280)

Hiša zaradi smrti starišev za oddati v najem
takož z novim letom, v kateri se nahaja
prodajalnica, gostilnica in druga gospodarska poslopja
z lepimi obokanimi kletmi. Na zahtevanje tudi neko-
liko njiv. Nahaja se na Jami blizo Dvora. — Več
pove lastnik Jožef Kmet, Podgrad št. 9, Dvor.

Reznike in ukoreninjeno tersje „Portalis“,

kakor tudi mlado in čvrsto sadno drevje nizke in
visoke rasti, najboljših namiznih in gospodarskih vrst
prodaja oskrbnitvo Dr. Ignac grof Attems-ove
grajščine v Brežicah. (265—2)

Zemljišče poleg novo odprte postaje na Po-
nikvah je na prodaj s pravico od
strani železnice, da se ondi zida hiša in tudi priredi
čakalnica, tedaj za dobro gostilno kaj pripravno. —
Ponudbe sprejema lastnik Janez Udovč, Ponikve št. 19,
pošta Trebenj. (269—2)

„Narodna trgovina“

M. Žargi

v Špitalskih ulicah v novozgrajeni palači
meščanskega bolniškega zaklada Lingerjeve ulice
Ljubljana.

Velika zaloga

vsakovrstnega perila, konfekcijskega blaga za
ženske in otroke, različnega blaga za
zimske potrebščine, velika izbira potrebščin za
krojače in šivilje ter drugega blaga

po najnižji ceni!

(263—2)

P. n.

Prečastiti duhovščini, gospodom uradni-
kom in slav. občinstvu naznanjam ter se pri-
poročam, da imam

veliko zalogo v suknenem blagu.

Tudi nepremočljive lodne iz kamelnih dlak
za haveloke ponudim po najnižji cenl. Ravno tako
izvršujem obleke po najnovejšem kroju in nizki
ceni, po dogovoru tudi na obroke. Ustreči
hočem vsaki želji cenjenih gg. naročnikov. Za
okusno delo jamčim.

Z odličnim spoštovanjem

(122—14)

Jakob Mikolič.